

LUBLANSKE
NOVIZE

JANN. FRIDR. EGERJA,

Sręda 4. d.

Kosaperska 1797.

Nro. 79.

Dunaj 23. Kimoviza.

Nih zefarske Svitlosti fkerb sa isvuzhenje mladih ludí je tako velika, de so sapovędali, spet napravit shole s' imenam : Theresianum, katęre so bile pod Zefarizo Theresia perzhęte, potlej pod Zefarjam Josefam opushene; sdej pa novizh spęt poterjene, de bodo gosposki mladenzhi sa pridne flushabnike ozhine v' nih gori isrejeni.

En dobrotnik je venpostavil en usakoletni dar tistim dekletu, katęra se narbol pridna inu brumna skus lęto snajde pod graphino Nikolsburg

burg na Marškim. Lani je bil prvi dar vendžen, letaf k' drugimu. Na mali Shmaren je prežela Anna Pauker en kranzel inu 150. goldinarjov is roke tiga dobrotnika v' zerkvi prizho veliko ludstva, katiri jo je opominal, she sanaprej po poti lepeh zheđnost hoditi. Dve druge dekli zhi ste dobile ufaka en sreberni denar sa spomin; po tem se je sahvalna pšsem: Tebe Boga hvalimo pęla. Ravno tak god inu vesele se je prizho zęle shlahte firšhta Lihtenstein dershaf v' eni drugi vafi na nedęlo po malim Shmarni. — She so ludje na sveti, katęri poštenost inn zheđnost kej zhišlajo.

Shpania.

Sadne dni maliga Serpana je Kral odperl na pofodo jemanje pęt millionov tolerjov; premoshni so tolikaj fkladali, de je upanje v' malo dnevh vse pęt millione fkup spravil.

12. dan veliki Serpana so fhli soldatje brod Cadix pred nevarnostjo branit, katęri so popred Gibraltar, en Britanzam flifhiozh grad, obęhen dershali. Engendarji se neganejo is pred broda Cadix.

Firšht de la Paz prvi Kralęvi minister posebno fkerb ima, de bi ludstvo k' pridnosti inu h' kupzhuvanji nagnil. Med tem, kader je en majhin zhaf mir s' englendarmi bil, je namest nekaterih maleh davkov gmej ludi napravil, de
so

So k' sidanji vsim potrebnih hiš, inu k' istrēb-
lenji tekozhch voda pomagali. Kar je ta draga
vojska sazhela, se on vender muja deshelni mu
gospodarstvu pomagat, vabi delovze, bogate kup-
ze, inu premoshne ludi v' shpansko kralēstvo.
On glēda, de bi nizm froviga inu kosmatiga bla-
ga is Shpanie v' druge deshele ven nefhlo, te-
muzh de bi se vse doma podēlalo. Dosdej so
shpanzi lēpo frovo vovno ven prodajali, inu is-
tkano sukno spēt nasaj drago kupovali. Satorej
je tudi narēdil, de inquisition nefine vunajnim
perhajalzam nizm shaliga stariti, ako so kake dru-
ge vēre; inu verh tēga on krivoverne ludi pod
sojo brambo ima, zhe so lē pridni inu pravizh-
ni.

Lashko.

Deshelan Magnani je od Cisalpinske repu-
blike sa poslanika per šardinskim Kralu postav-
l^{en}.

V' Genovi je bil nepokoj, kēr so duhov-
nim inu poprejshnim flushabnikom pot saperli,
de nemorejo v' nobeno deshelno flushbo stopit.
Is perviga so ti zhes novine nevolni. Al fran-
zoski minister Faipoult inu general Casabianca
sta napruti pomagala, nepokojne s' krivavim bo-
jam ugnala; inu sdej franzoski soldatje v' Geno-
vi gospodarjo.

Franzosko.

Notri do sedmiga dneva Kimoviza je bil Pa-
ris

ris sapert inu poshta ni hodila; tudi so novizar-
 ji vèzhidël pifat jenali, satorej se je od perviga
 malo svedit moglo, inu s'he to neraslozhno. Sdej
 vëmo, de po nozhi od 3. do 4. Kimoviza so zhu-
 vaji strëlat sazheï, pëshzi inu kojniki po mësti
 okol jesdarili, mostovi so bili usdigneni, inu na
 konez velikeh gá' kanoni postavleni. En dël tih
 Petsto so sgodej v' sbiralishe perfhli, ti so bili
 s' peterimi sastopleni; general Augereau obstavi
 hishe obëh sbiralish tih 500, inu tih 250. s' eno
 trumo sojih soldatov. Med tëm stopio strashe tih
 Petsto pod oroshje, inu ne pustë noter v' sbira-
 jishe nobenimu it; Strashe bogajo inu odprejo
 urata rekozh: sdrava bodi republika. General
 stopi noter, prime nih glavarja Ramel, inu ga
 v' jëzho poshle; grë v' oba sbora mlajshih inu
 starishih, ima napovë, de je trëba na en zhas
 drugam se preselit, ker bodo svete derskali. Sbo-
 ra bogata dobrovolno. Inspektorji zhes hishe dvëh
 sborov so v' jëzho pelani. Ravno ob tim zhasi
 so tudi dva tih pët ujëti iskali; al Carnot je u-
 shel, Barthelemi ni bil najdit. Po mësti je vse
 tiho, inu lë sjajo, kaj se godí inu osnanuje.

Tria visharji, katëri so ostali, pustë osna-
 nit, de se je kralvih nabralo od vsih krajov, ka-
 teri ozhejo Postavo oburëzhi, al de so na dan
 perfhli. Ob poldne oklizhejo, de Pichegru je
 bil s' Prinzam Conde sastoplen, de bi Krala u-
 pelala. Ven dajo pisma, katëre so na lafhkim
 per enimu najdene, inu kar je eden sam od se-

be sposnal, de je bil v' tem sapopaden. Te pis-
ma skashejo, de shę dva leta Pichegru Prinzu
Conde na roko grę, de bi brata rankiga Krala
spęt na kralęvi sedesh ponsdignila.

Visharji dajo povelje, de sledni bode per ti
prizhi ustrelen, kateri bo kralęstvo na noge po-
stavlat iskal. Petdeset mosh is med tih 500. so
se tim osnanilam super postavili, al zhuvaji so
ih raskropili. Okol poldne so se 250. tih mlaj-
shih sbrali, inu soje posvetovanje po navadi der-
shat sazhele. Ti pishejo eno sahvalo na vishar-
je, de so republiko is nevarnosti ręshili; inu tim
starishim pishejo, de so spęt po navadi ukupej
sbrani, inu de vse gręde prav po postavah, ka-
kor ima biti; de tedej ni nizeh krisham sturjeni-
ga, karkol se je donef godilo.

Dalej pervolio, de nej tolikaj soldatov v'
Paris pride, kar ih sa mir obranit visharji po-
trębnih sposnajo; ker po vsm franzoskim je pol-
no takih, de sa Ludvika XVIII. stoje; de se te-
dej ne bode kri prelivala, pervolio, de nej se
bersh drugi moshje isvolio, namęsti donef saper-
tih. Nobeden nemore mosh volit, kateri na re-
publiko neperęshe. 42. mosh is mlajshiga sbo-
ra je obsojenih, de morejo is deshele isgnani bi-
ti, 11. is med starishih, dva is med visharjov;
10. drugih, kateri so v' ozhitnrh flushbah stali.
Vsi ti morejo bres odloga kje prepelani biti, ka-
mer visharji obsodio. Vsi venpotęgnenzi, kir so
nasaj pershli morejo v' 14. dnęh is franzoskeh
de-

deshel ven, zhe ne im gre ob glavo; tudi duhovni morejo nasaj it. Vsi sodniki inu ozhitni flushabniki morejo na republiko persezhi. Boshja flushba more bol na tihim dershana biti, kakor nove postave sapovedujejo. En zelo leto nej polizia novize pregleduje, pruden se smejo med ludi deliti. 32. novizarjov je sapertih, ker so Kralu perjetne rezhi pifali. Pravio de general Dumurier je v' Parisi bil; iskali so ga, al najdeli ga niso.

Sedmi dan Kimoviza so mesto spet odperli, inu poshte so jele hodit.

England 1. Kimoviza.

Otok Teneriffa nisimo shpanzam useti mogli 800. nashig niso bili v' stani ofem tavshent shpanskih premojstret; 200. imamo mertvih inu ranenih; Admiral Nelson je sgubil defno roko.

Terdo molzhe, kako sa mir glihajo v' mestu Lille.

James Pittman en shlahtnek, inu en glasoviten ohernih je uni dan umerl, inu soje erbe rasveselil. On sapustl cno premoshenje od dvuh million goldinarjov; shivel je tako skopo, de je svojo grafhino v' shtant dal inu eno kajsho najel, v' kateri je med kmetim na skrivnim tizhal. V' sadni bolesni se je bal eno ali drugo petizo is arsheta pertifhat, je tedej rajshi bres arzata inu bres flushabnika, bres deklet, bres strashbe

ko-

konez usel. Zelo leto ni luzh v' negovi kozhi goręla.

Holland 2. Kimoviza.

Preduzherejnim je prvi sbor narasen shel. Predsednik je sadno sedenje s' tem besedami sklenil: nafhe delo je konzhanó, ne pa nafhe shele. Sdihujemo po miru, de bi se nafha ozhina (Vaterland) ustanovila. Morje inu veter branita korasho ali serzhnost super England skasat. Pomankanje na denarjih inu raspor med nami naf v' nadloge potopujejo. Ena Postava nam je potrebna, mi jo nismo dognali; al vender nikar ne obnemagajmo (verzagen) temuzh postanimo ene misli inu eniga serza, de enkrat eno Postavo (constition) uterdimo.

Lublana 3. Kosaperska.

Ponedeljek poprejshniga tedna je prshel general Meerfeld v' Videm k' generalu Bonaparte, tega so bili benęzhani v' Vidmi veseli. Al minister graf Ludvik Kobenzel je v' Gorizi nasaj ostal, tega so bili shalostni. Kaj sa en pogovor inu glihanje so sturili, se ni moglo svedit. Kashe, de niso glihanja dognali, ker je zefarska reserve armada nasaj prshla, ampak de zhakajo, kaj sa en glas bode is Parisa nasaj prshel, ker se sdej nomore vedit, kakishna misel je tam, kar se je oblastovanje drugazhi pre naredilo. —

Predna vojška armade pod Feldzeigmastram
Ter-

Terzi je perfhla do Vipave, frędna inu sadna do Hrašh, Rasdertiga inu do Postojne; v' Saboto inu Nedęlo je spet ufa nasaj dofhla, pa ne vezh v' logarjih, temužh je v' hišhah inu vafęh, ker je pred logarjam leshala. Zhetertek je perfhlo v' Lublano kojnikov en regiment kurasęrjov Kavanagh, eden tudi kurasęrjov Vajvoda Fronz, inu Wurmsarjovi husarji, ti so stali v' logarji pod Turnam; petek so pozhivali; sabboto spet na shtajersko nasaj potegnili, de so prostor sturili Terzovi shovnerfhini, od katere so sami trię batallioni sadej ostali, inu v' Gradisko postavljeni, de bodo pomagali ta grad mozhnišhi narediti. Per Duinu je pustil general F. M. L. graf Haddik tri batallione, de tudi tam sakope napravio super vsake forte skufhnavo, katęra bi se permerit samogla, ako bi se v' Parisi perjasna misel ne najdela.

Kęr na Duneji poslanik nove genoveske republike ni bil sposnan, temužh je mogel v' Genovo nasaj it, so genovesarji poprejšhniga ministra Balbi nasaj poklizali; on bi bil soje premoshenje sapadel, ako bi nebogal, torej se je domu podal, vender sheno inu tę soje na Duneji pustil.

Vmerli so v' Lublani.

27. dan Kimoviza.

Joannes Branar, hlapez, 24. l. per usmilenih.

28. dan.

Franzefko Milanetto, uklęnenez, 45. l. v' zuhtavsi.

Karl Einspinner, 48. l. na predmęstji S. Petra Nro. 2.